29/01/2020

Ο Πανελλήνιος Θεολογικός Σύνδεσμος «Καιρός» για την εορτή των Τριών Ιεραρχών

/ Παιδεία και Πολιτισμός

Δελτίο Τύπου σχετικά με την εορτή των Τριών Ιεραρχών εξέδωσε ο Πανελλήνιος Θεολογικός Σύνδεσμος "ΚΑΙΡΟΣ". Μεταξύ άλλων αναφέρεται στην καθιέρωση και τα νοήματα της εορτής, ενώ σχολιάζει και την απόφαση του υπουργείου Παιδείας και Θρησκευμάτων, να καταργήσει την αργία της εορτής, τονίζοντας

"Ο εγκλωβισμός στη συζήτηση γύρω από το δίλημμα «σχολική αργία ή υλοποίηση του ωρολογίου προγράμματος» αποτελεί υποβάθμιση και ίσως εκτροπή από το νόημα της εορτής. Η πρόσφατη νομοθετική ρύθμιση σχετικά με την εορτή, μολονότι κινείται προς θετική κατεύθυνση, τελικά, επικεντρώνεται στο ζήτημα του ωρολογίου προγράμματος, γεγονός που μπορεί να οδηγήσει σε λανθασμένα μηνύματα. Θέλουμε να ελπίζουμε ότι οι αρμόδιοι του Υπουργείου Παιδείας θα εκτιμήσουν τη φετινή εμπειρία, τα προβλήματα και τις όποιες ενστάσεις καταγράφονται και ότι θα προβούν σε βελτιωτικές κινήσεις".

Αναλυτικά το Δελτίο Τύπου:

Η εκκλησιαστική εορτή των Τριών Ιεραρχών καθιερώθηκε στα μέσα του 11ου αιώνα, εποχή κατά την οποία εντοπίζονται και οι πρώτοι ύμνοι, καθώς και οι πρώτες εικόνες, όπου οι τρεις άγιοι τιμώνται από κοινού. Η θεσμοθέτηση της κοινής εορτής υποδηλώνει σε κάποιο βαθμό, εκτός των άλλων, τις τάσεις που υπήρχαν τότε ως προς τον προσανατολισμό και το περιεχόμενο της παιδείας και της επιστήμης.

Η σύνδεση της εορτής με την εκπαίδευση μαρτυρείται από τις αρχές του 19ου αιώνα, σύμφωνα με διάφορες αναφορές σχετικά με εκδηλώσεις που γίνονταν σε διάφορα σχολεία της εποχής, όπως είναι τα σχολεία της περιοχής του Σταυροδρομίου της Κωνσταντινούπολης, η Ευαγγελική Σχολή της Σμύρνης, η Ιόνιος Ακαδημία κ.ά. Τελικά, η διάδοση της εορτής των Τριών Ιεραρχών ως ημέρας της Παιδείας και των Γραμμάτων ανάγεται στην απόφαση του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου το 1842 να τιμήσει τους ευεργέτες του κατά την ημέρα της εορτής. Σε όλες τις παραπάνω περιπτώσεις, συνήθως, τελούνταν μνημόσυνα υπέρ των ευεργετών και των δασκάλων των συγκεκριμένων εκπαιδευτικών ιδρυμάτων. Ταυτόχρονα, εντοπίζονται αναφορές για τη θεώρηση των Τριών Ιεραρχών ως προστατών της παιδείας και των γραμμάτων. Η θέσπιση της εορτής, αρχικά ως πανεπιστημιακής και στη συνέχεια ως εκπαιδευτικής, αποτυπώνει τις ιδεολογικές και τις εκκλησιαστικές τάσεις και τις αντιπαραθέσεις της εποχής γύρω από τον προσανατολισμό της κρατικής παιδείας στο πλαίσιο της ίδρυσης του πρώτου ελληνικού πανεπιστημίου, καθώς και των γεγονότων γύρω από την ανακήρυξη της αυτοκεφαλίας της Εκκλησίας της Ελλάδος. Η επίσημη καθιέρωση από το Πανεπιστήμιο αυτής της ημέρας ως εορτής έγινε το 1911.

Ανεξάρτητα από τις παραπάνω εξελίξεις, οι Τρεις Ιεράρχες τιμώνται διαχρονικά και οικουμενικά τόσο από την Εκκλησία, όσο και από τον κόσμο της παιδείας, της επιστήμης και των γραμμάτων, ως «μελίρρυτοι ποταμοί σοφίας», ως μεγάλοι Πατέρες και Οικουμενικοί Διδάσκαλοι. Η πολύπλευρη δράση και η ανεξάντλητη συγκομιδή του έργου τους αφορούν σε μια τεράστια ποικιλία θαυμαστών επιτευγμάτων. Είναι ενδεικτικό το συνεχές ενδιαφέρον γύρω από το πρόσωπο και το έργο τους, που εκδηλώνεται από διάφορες πλευρές: Οι παιδαγωγοί στρέφονται στις παιδαγωγικές τους αντιλήψεις, οι ερευνητές στη συμβολή τους για την πρόσληψη και την αναδιατύπωση των ερωτημάτων και των απαντήσεων που έθεσε η αρχαία ελληνική σκέψη, οι φιλόκαλοι και οι ποιητές στις λογοτεχνικές τους συγγραφές, οι σκαπανείς της θεολογίας στη συμβολή τους γύρω από τη συγκρότηση και τη νοηματοδότηση της διδασκαλίας, της λατρείας και της ζωής της Εκκλησίας σε όλους τους τομείς της, οι ποιμένες στην εκκλησιαστική

μαρτυρία, το φιλανθρωπικό έργο και την ποιμαντική δράση, οι πονεμένοι και οι αδικημένοι στην κοινωνική τους διδασκαλία, οι πιστοί στο όραμα για τη μεταμόρφωση και την ανακαίνιση του κόσμου, την ευχαριστιακή στάση ζωής και την εσχατολογική ελπίδα.

Στις μέρες μας, εξακολουθούν να είναι επίκαιρες όλες οι παραπάνω διαστάσεις, οι οποίες αφορούν αφενός στο μήνυμα και αφετέρου στις τυχόν αντινομίες που καταγράφονται κατά την ιστορική διαδρομή, τόσο γύρω από την εκκλησιαστική όσο και την εκπαιδευτική εορτή. Η εορτή εξακολουθεί να λειτουργεί ως ανοικτή πρόσκληση προς όλους για αναστοχασμό και διάλογο γύρω από το νόημα των χιλιοειπωμένων, αλλά και πολυσήμαντων λέξεων: παιδεία, εκπαίδευση, μόρφωση, γνώση, κατάρτιση, σοφία.

Σήμερα, περισσότερο από ποτέ, χρειαζόμαστε όλοι μας, οι μαθητές και οι μαθήτριες, οι εκπαιδευτικοί και οι γονείς, να ξαναδούμε το περιεχόμενο αυτών των όρων, ανταποκρινόμενοι στις σύγχρονες συνθήκες και απαιτήσεις. Αυτή η σκέψη μπορεί να αποτελέσει και την αφετηρία για την πληρέστερη οριοθέτηση της σχολικής εορτής των Τριών Ιεραρχών ως ημέρας της Παιδείας και των Γραμμάτων. Είναι επιτακτική η ανάγκη να συμβάλουμε όλοι προς αυτήν την κατεύθυνση, ώστε αυτή η ημέρα να γίνει μια αληθινή πανήγυρη, ένα γόνιμο εργαστήρι από την παιδεία και για την παιδεία. Οι θεολόγοι εκπαιδευτικοί αγωνίζονται παρά τις όποιες αντιξοότητες για την αντικατάσταση της τετριμμένης και ξύλινης επετειολογίας με δημιουργικές δραστηριότητες, που θα εμπλέκουν ολόκληρη την εκπαιδευτική κοινότητα και πρωτίστως όλους τους μαθητές και τις μαθήτριες. Με βάση την εμπειρία μας στο σχολείο, υπάρχουν άφθονες ιδέες δημιουργικής δράσης. Ξεκινώντας από την ανοικτή πρόσκληση συμμετοχής στην εκκλησιαστική σύναξη, οι στοχευμένες διδακτικές εξορμήσεις, τα εκπαιδευτικά δρώμενα, οι παρουσιάσεις μαθητικών εργασιών, οι εκδηλώσεις διαλόγου, δημιουργίας, έκφρασης και άμιλλας, οι καλλιτεχνικές δραστηριότητες, οι πρωτοβουλίες εθελοντισμού, οι φιλανθρωπικές εξορμήσεις, οι βραβεύσεις διακριθέντων μαθητών και εκπαιδευτικών, οι εκδηλώσεις τιμής και μνήμης προς όλους όσοι έχουν συμβάλει στην εκπαίδευση και την παιδεία του τόπου, αναμφίβολα, αποτελούν γόνιμες προτάσεις που υπηρετούν αυτόν τον προσανατολισμό.

Ο εγκλωβισμός στη συζήτηση γύρω από το δίλημμα «σχολική αργία ή υλοποίηση του ωρολογίου προγράμματος» αποτελεί υποβάθμιση και ίσως εκτροπή από το νόημα της εορτής. Η πρόσφατη νομοθετική ρύθμιση σχετικά με την εορτή, μολονότι κινείται προς θετική κατεύθυνση, τελικά, επικεντρώνεται στο ζήτημα του ωρολογίου προγράμματος, γεγονός που μπορεί να οδηγήσει σε λανθασμένα

μηνύματα. Θέλουμε να ελπίζουμε ότι οι αρμόδιοι του Υπουργείου Παιδείας θα εκτιμήσουν τη φετινή εμπειρία, τα προβλήματα και τις όποιες ενστάσεις καταγράφονται και ότι θα προβούν σε βελτιωτικές κινήσεις. Η εκπαιδευτική κοινότητα μπορεί να έχει τη δική της εορτή, ως ημέρα της Παιδείας και των Γραμμάτων, ως μια δημιουργική ευκαιρία αναζήτησης σκοπού, νοήματος και προσανατολισμού, η οποία να παραπέμπει σταθερά και γόνιμα, σύμφωνα με τους όρους των Τριών Ιεραρχών, στο όραμα για τη μεταμόρφωση και την ανακαίνιση του κόσμου και του ανθρώπου.

Ευχόμαστε σε όλα τα μέλη του «Καιρού», καθώς και σε όλους όσοι αγωνίζονται στον στίβο της παιδείας, χρόνια πολλά, καλή δύναμη και προκοπή στα «ουράνια μυστήρια», στα «ανθρώπινα μαθήματα» και στα «παντοδαπά χαρίσματα» κατά το πρότυπο των Τριών Ιεραρχών, καθώς υμνολογούνται στην κοινή τους εορτή.

Για το Διοικητικό Συμβούλιο

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ
Χρήστος Καρακόλης
Καθηγητής Ε.Κ.Π.Α.

Ο ΓΕΝΙΚΟΣ ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ
Γεώργιος Καπετανάκης
Δρ Θεολογίας